

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ



НАУКОВІ ПРАЦІ МАУП

Засновано у 2001 р.

Випуск 1(40)

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2014

УДК 330-339; 321.7; 159.9
ББК 65.9(4УКР)29-2я43
М58

Редакційна колегія

Подоляка А. М., д-р юрид. наук, проф. — головний редактор
Головатий М. Ф., д-р політ. наук, проф. — заступник головного редактора
Ігнатченко А. А., канд. техн. наук — відповідальний редактор

Політичні науки

Антонюк О. В., д-р політ. наук, проф., Бабкіна О. В., д-р політ. наук, проф., Бідзюра І. П., д-р політ. наук, Варзар І. М., д-р політ. наук, проф., Головатий М. Ф., д-р політ. наук, проф., Гончаренко О. М., д-р іст. наук, Піляєв І. С., д-р політ. наук, Хижняк І. А., д-р іст. наук, проф., Шуба О. В., д-р політ. наук, проф.

Економічні науки

Захожай В. Б., д-р екон. наук, проф., Дахно І. І., д-р екон. наук, проф., Дмитренко Г. А., д-р екон. наук, проф., Куроченко О. В., д-р екон. наук, проф., Пила В. І., д-р екон. наук, проф., Радзівський О. І., д-р екон. наук, Федоренко В. Г., д-р екон. наук, проф., Шостак Л. Б., д-р екон. наук, проф., Швець В. Я., д-р екон. наук, проф., Баєва О. В., д-р біол. наук, проф., Сафонова В. Є., д-р екон. наук, Хачатрян Г. Е., д-р екон. наук.

Юридичні науки

Александров Ю. В., канд. юрид. наук, проф., Ануфрієв М. І., д-р юрид. наук, проф., Бандурка О. О., д-р юрид. наук, проф., Бородін І. Л., д-р юрид. наук, проф., Гаркуша В. С., канд. юрид. наук, доцент, Демченко С. Ф., д-р юрид. наук, Джуль В. В., д-р юрид. наук, проф., Ковальська В. В., д-р юрид. наук, ст. наук. співр., Корнієнко М. І., канд. юрид. наук, проф., Курко М. Н., д-р юрид. наук, доцент, Мартиненко О. А., д-р юрид. наук, проф., Муравйов К. В., канд. юрид. наук, доцент, Недюха М. П., д-р філос. наук, проф., Подоляка А. М., д-р юрид. наук, проф., Темченко В. І., канд. юрид. наук, доцент, Христинченко Н. П., канд. юрид. наук, Юлдашев О. Х., д-р юрид. наук, проф., Ярмиш О. Н., д-р юрид. наук, проф.

Психологічні науки

Балл Г. А., д-р психол. наук, проф., Лігоцький А. О., д-р пед. наук, проф., Ложкін Г. В., д-р психол. наук, проф., Приходько Ю. О., д-р психол. наук, проф., Сильнов В. М., д-р пед. наук, проф., Чернуха Н. М., д-р пед. наук, проф., Чуприков А. П., д-р мед. наук, проф., Бучек А. О., д-р психол. наук, проф.

Рекомендовано до друку Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол № 2 від 26 лютого 2014 р.)

Міжрегіональна Академія управління персоналом.

М 58 Наукові праці МАУП / редкол.: А. М. Подоляка (голов. ред.) [та ін.]. — К. : МАУП, 2001 — Вип. 1 (40). — К. : ДП “Вид. дім “Персонал”, 2014. — 252 с.: іл. — Бібліогр. в кінці ст.

У збірнику наукових праць публікуються статті науковців, які займаються проблемами розвитку економіки, політології, психології і права.

Для науковців, викладачів, студентів, а також усіх, кого цікавить розвиток науки в Україні.

Збірник “Наукові праці МАУП” зареєстровано Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України (свідоцтво від 11.04.02 за № 6048, серія КВ) як наукове видання, в якому висвітлюються результати наукових досліджень в галузях економіки, політології, соціології, психології, права, матеріалів наукових конференцій.

Вищою атестаційною комісією України “Наукові праці МАУП” визнано як фахове видання з політичних наук (за постановою Президії ВАК України № 1-05/4 від 26 травня 2010 р.) та юридичних наук (за постановою Президії ВАК України № 1-05/5 від 31 травня 2011 р.).

Міністерством освіти і науки України збірник “Наукові праці МАУП” визнано як фахове видання з економічних наук (за наказом МОН України від 21.11.13 № 1609).

ББК 65.9(4УКР)29-2я43+67.9(4УКР)я43

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2014
© ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2014

| | | | |
|--|-----|--|-----|
| Толстенко В. Л. Державно-правовий режим і його роль у визначенні форми держави..... | 115 | Михайлюк О. В. Модель управління розвитком кадрового потенціалу підприємства | 187 |
| Ульмер М. М. Характеристика суб'єктивних та об'єктивних передумов реалізації права касаційного оскарження | 122 | Олишевский А. С. Элементы системы управления человеческими ресурсами как составная часть системы управления персоналом Государственной службы Украины по чрезвычайным ситуациям..... | 193 |
| ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ | 127 | Омельченко О. В. Теоретичні передумови стратегічного аналізу протистояння підприємств-конкурентів | 200 |
| Дахно І. І. Концептуальні хиби у змісті дисципліни “Міжнародні економічні відносини” | 127 | Романенко А. М. Обґрунтування необхідності спрощення процедур міжнародної торгівлі | 205 |
| Денисенко М. П., Терещенко Н. М. Формування системи управління якістю послуг у сфері туризму | 134 | Солопенко С. Р. Механізм формування та реалізації прийняття управлінських рішень в системі маркетингового менеджменту бібліотеки | 210 |
| Шконда В. В., Кальянов А. В. Зарубіжний досвід в галузі соціалізації розподілу благ у контексті соціоекономіки..... | 139 | Шестақ М. Л. Теоретико-методологічне обґрунтування та сутнісна характеристика поняття “державна інвестиційна політика” | 214 |
| Біленчук П. Д., Медвідь Ф. М., Шульга Ю. О. Інноваційні засоби підготовки управлінських кадрів: ноотехнології і ґрід-технології | 143 | ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ | 218 |
| Литвиненко В. І. Особливості визначення змісту діяльності підрозділів економічної безпеки підприємств та їх фахівців | 149 | Мельниченко О. В., Кудренко О. В. Роль особистості у відносинах з державою..... | 218 |
| Утвенко В. В. Управління житлово-комунальною сферою міст України в контексті діяльності органів місцевого самоврядування..... | 155 | Василевський А. М. Організаційно-управлінська модель забезпечення адаптації молодих працівників СБУ до умов професійної діяльності..... | 223 |
| Марченко С. М. Оцінювання чинників формування та реалізації маркетингової логістичної системи ціноутворення підприємств сільськогосподарського машинобудування | 162 | Храцевський А. О. Основні заходи щодо підвищення стимулюючої ролі мотиваційних складових у менеджменті морських портів України | 228 |
| Алмамедов Рустам Гамза огли Забезпечення сталого економічного розвитку і формування глобальних управлінських стратегій | 170 | Варзарь И. М. Теоретико-историологический взгляд на диалогию “революция — реформа” в Украине эпохи достижения ею политико-государственной независимости | 237 |
| Ігнатенко А. В. Аналіз в процесі управління фінансами як засіб забезпечення ефективності функціонування банків | 176 | ДЕЯКІ ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ У СПИСКУ ДЖЕРЕЛ (БЮЛЕТЕНЬ ВАК УКРАЇНИ, № 5, 2009) | 258 |
| Литвинов С. В. Класифікація засобів, способів та форм захисту прав платників податків | 181 | ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ | 260 |

В. В. ШКОНДА

А. В. КАЛЬЯНОВ

Донецький інститут МАУП

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД В ГАЛУЗІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ РОЗПОДІЛУ БЛАГ У КОНТЕКСТІ СОЦІОЕКОНОМІКИ

Наукові праці МАУП, 2014, вип. 1(40), с. 139–142

Досліджується зарубіжний досвід у сфері соціалізації розподілу благ з точки зору провідних принципів соціоeкономіки з метою вдосконалення соціальної політики держави.

У рамках діючої теорії соціалізації капіталу важливу роль, з точки зору провідних принципів соціоeкономіки, відіграє соціалізація розподілу благ, яка може розглядатися як інтегральний результат закономірної форми адаптації суб'єктів eкономіки до нового етапу їх розвитку, нового місця людини у сучасному виробництві. У цьому зв'язку конкуренція, яка підтримується та доповнюється соціально-спрямованими заходами держави, дає можливість поєднати важелі зростання eкономіки із поширенням високих стандартів життя для всіх категорій населення [1].

Соціалізація eкономічних систем на сучасному етапі розглядається як процес поступового еволюційного наповнення підсистем та елементів eкономічної системи капіталізму соціалістичним змістом [2].

Виділяються такі складові eкономічної соціалізації: соціалізація продуктивних сил, господарського механізму та eкономічних відносин. В структурі продуктивних сил виділяють: соціалізацію людини, науки, засобів праці, організації виробництва та поділу праці.

Соціалізація eкономіки відображає формування таких пропорцій розподілу ресурсів і доходів, інститутів, правил і норм взаємодії eкономічних суб'єктів, які перетворюють eкономіку на інструмент поліпшення добро-

буту різних верств населення. У широкому розумінні соціалізація eкономіки розглядається як узагальнення складних процесів, що відбуваються у сфері eкономічної, соціальної, політичної та ідеологічної взаємодії [2].

Із насиченням суспільного виробництва капіталом, зниженням жорстоких обмежень на масштаби його залучення у виробництво, більш рідкісним та, відповідно, пріоритетним у розподілі доходів став саме людський, а не фізичний капітал. Це проявлялося у формуванні розгалуженої системи соціального забезпечення, що поєднувала засади соціального страхування і державних трансфертів, вбудовувала соціальні стандарти в процес вільної контрактиції на ринку праці.

Слід зазначити, що на початок ХХІ ст. у більшості країн Європейського Союзу складалася більш-менш збалансована система розподілу фінансового тягаря і вигод від формування фондів соціального захисту населення. Такі країни, як Латвія, Литва, Румунія та Естонія, витрачають на соціальне забезпечення менше 15 % ВВП, тоді як в інших країнах (Данія, Франція і Швеція) ці видатки перевищують 30 %.

Зростання масштабів ресурсів, що виділяються на вирішення соціальних завдань суспільства в процесі соціалізації, супроводжується зниженням соціально-економічної ефективності їх використання. Монополія

держави на ресурсне забезпечення розв'язання соціальних проблем стає наслідком зниження суспільного контролю за ефективністю інститутів, які забезпечують розподіл і використання ресурсів соціальної сфери.

Наведений рейтинг країн Європейського Союзу за витратами, ефективністю використання ресурсного забезпечення та співвідношенням державних витрат на соціальне забезпечення до приватних соціальних витрат (див. табл.) відображає розподіл навантаження щодо фінансування соціальної сфери між державним бюджетом і ринковими суб'єктами [3].

Так, країни з трьома першими рейтингами за співвідношенням державних витрат на соціальне забезпечення до приватних соціальних витрат розподілилися як до групи з високою ефективністю використання ресурсів соціальної сфери, так і до групи із середньою та низькою ефективністю. До речі, Чеська Республіка має 5 рейтинг за співвідношенням державних витрат на соціальне забезпечення до приватних соціальних витрат і 1 – за ефективністю використання ресурсів на соціальне забезпечення; Норвегія – відповідно 7 та 2; Словаччина – 10 та 3, тобто в цих країнах спостерігається порівняно висока частка держави у формуванні ресурсів

соціальної сфери, що не перешкоджає високій ефективності їх використання для зменшення масштабів бідності.

Аналіз показує, що Польща, де державне фінансування виступає єдиним джерелом ресурсів соціальної сфери, Австрія, яка посіла 9-те місце за часткою держави у фінансуванні соціального забезпечення, перебувають у групі країн із середньою ефективністю використання ресурсів на соціальне забезпечення для зменшення масштабів бідності, маючи, відповідно, 9 та 8 рейтинг за цим показником.

Стосовно України, частка соціальних витрат у державному бюджеті була однією з найвищих в Європі протягом усієї історії її незалежності. Проте, якість українського життя населення завжди була нижча стандартів країн Європейського Союзу. Поширення бідності серед працюючого населення, відсутність помітного зв'язку між освітнім рівнем і розмірами доходів, скорочення середньої тривалості життя та погіршення медико-демографічних показників свідчать про те, що навіть ціною вагомого негативного впливу фінансового навантаження соціальної сфери на українську економіку не вдається забезпечити прийнятний для суспільства рівень розв'язання існуючих соціальних проблем [4].

Рейтинг країн Європейського Союзу за витратами, ефективністю використання ресурсного забезпечення та співвідношенням державних витрат на соціальне забезпечення до приватних

| Країна | Рейтинг країни за часткою витрат на соціальне забезпечення ВВП | Рейтинг країни за ефективністю використання ресурсного забезпечення соціальної допомоги для зменшення бідності | Рейтинг країни за співвідношенням державних витрат на соціальне забезпечення до приватних |
|----------------|--|--|---|
| 1 | 2 | 3 | 4 |
| Швеція | 1 | 7 | 16 |
| Франція | 2 | 12 | 14 |
| Данія | 3 | 6 | 15 |
| Німеччина | 4 | 10 | 11 |
| Бельгія | 5 | 13 | 13 |
| Австрія | 6 | 8 | 9 |
| Великобританія | 7 | 14 | 17 |
| Фінляндія | 8 | 4 | 8 |
| Греція | 9 | 18 | 12 |

| 1 | 2 | 3 | 4 |
|-------------------|----|----|----|
| Словаччина | 10 | 3 | 10 |
| Норвегія | 11 | 2 | 7 |
| Іспанія | 12 | 17 | 6 |
| Польща | 13 | 9 | 1 |
| Ісландія | 14 | 11 | 18 |
| Чеська Республіка | 15 | 1 | 5 |
| Кіпр | 16 | 5 | 2 |
| Болгарія | 17 | 16 | 4 |
| Румунія | 18 | 15 | 3 |

Враховуючи міжнародний досвід у галузі соціалізації розподілу благ, слід відзначити, що для України розв'язання проблем соціалізації вимагає не просто зміни пропорцій розподілу доходів між сферами ринкові і неринкові блага), комерційним обігом і державним бюджетом, а принципового оновлення місця соціальної сфери в процесах економічного відтворення, перетворення її на джерело конкурентних переваг для малого і середнього бізнесу, підпорядкування забезпечення високої соціальної та економічної мобільності населення підвищенню продуктивності праці і доходності трудової діяльності як об'єктивної основи зростання рівня соціальної захищеності усіх прошарків населення.

Здійснений аналіз свідчить, що можливими напрямками використання в Україні зарубіжного досвіду в галузі соціалізації розподілу благ можуть бути [5]:

- удосконалення державної політики в сфері страхування соціальних, економічних, екологічних і виробничих ризиків;
- запровадження цивілізованих механізмів функціонування соціальних інститутів суспільства;
- спрощення процедури надання різних видів соціальної допомоги окремим категоріям населення;
- повне використання кожною людиною своїх прав для звернення до відповідних соціальних інститутів держави;

- перевірка об'єктивності стану рівня життя осіб, сім'ї, соціально вразливих груп населення, що звертаються за соціальною допомогою;

- посилення наукової обґрунтованості заходів у галузі соціалізації розподілу благ окремим категоріям населення та нормативно-правового його забезпечення з урахуванням передового зарубіжного досвіду.

Таким чином, створення та реалізація сучасної концепції соціалізації розподілу благ є однією з найважливіших проблем соціоекономіки і трансформації на її засадах розбудови цивілізованого українського суспільства.



Література

1. Ерхард Л. Социально-рыночное хозяйство / Мировая экономическая мысль. Сквозь призму веков. — Т. 3. Эпоха социальных переломов / Отв. ред. А. Г. Худокормов. — М.: Мысль, 2005. — С. 233.
2. Економіка: від А до Я: понятійно-термінологічний словник / О. В. Куроченко, М. А. Копнов, В. П. Сладкевич та ін. — К.: ДП "Вид. дім "Персонал", 2008. — 368 с.
3. Key tables from OECD. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.oecd.org/document>
4. Борецька Н. П. Регіональні аспекти соціально-го захисту населення / Н. П. Борецька // Регіональна економіка. — 2000. — № 3. — С. 83–87.
5. Шконда В. В., Кальянов А. В. Соціоекономіка у людському вимірі: Монографія / В. В. Шконда, А. В. Кальянов. — Донецьк: Донбас, 2013. — 259 с.

Проаналізовано зарубіжний досвід у галузі соціалізації розподілу благ, виокремлено складові соціалізації економічних систем, які відображають формування необхідних пропорцій розподілу ресурсів і доходів, інститутів, правил і норм взаємодії економічних суб'єктів, які перетворюють економіку на інструмент поліпшення добробуту різних категорій населення, узагальнено можливі напрями використання в Україні зарубіжного досвіду в сфері соціалізації розподілу благ.

Проанализирован зарубежный опыт в области социализации распределения благ, выделены составляющие социализации экономических систем, которые отражают формирование необходимых пропорций распределения ресурсов и доходов, институтов, правил и норм взаимодействия экономических субъектов, которые трансформируют экономику в инструмент улучшения благосостояния различных категорий населения, обобщены возможные направления использования в Украине зарубежного опыта в сфере социализации распределения благ.

Foreign experience in the sphere of wealth distribution socialization the constituents of economic systems socialization which reflect the formation of necessary proportions of distribution of resources and profits, institutions, rules and norms of economic subjects cooperation which transform economy into the instrument of welfare improvement of different categories of population are distinguished, possible trends of use of foreign experience in the here of wealth distribution socialization in Ukraine are generalized.

Надійшла 17 жовтня 2013 р.